

« zurück blättern vor »

LANDWERA subst. f. (m.), ab 1825; auch *landwehr*, *landwer*. **1)** ‘Soldat der Reserve’ – ‘żołnierz rezerwy’: 1825 KWar 590, Nowo *Karol Antoni Florjan Eckert (...) jest Synem Wachmistrza Gwardji Konnej Landwerów Pruskich*. o 1830 GWar 3185, NowoK *Donoszę z Płocka, że tam przybyło do 50 landwerów z Pruss*. **2)** sgt. ‘Reserve der deutschen und österreichisch-ungarischen Armee’ – ‘rezerwa armii niemieckiej i austriackiej’: 1830 GWar 2410, Nowo *Dnia 20 b.m. wojska powróciły do obozu pod Lipstadt, a batalion landweru odbywa służbę w tem mieście*. o 1832–1844 L₂ 593, SJAM *Nepomucen Rembowski, wezwany w Poznańskim do landwery, oświadczył*. o (1866–1872) 1964 Czapski Pam. 285 *Wielkopoleanie szczylicili się tym, że byli porucznikami pruskiego landweru*. o (1872–1876) 1884 ENCORG *dwa pułki landweru tworzyły jedną brygadę*. o [LBel.] 1939 Malcz.R.Od cepra 6, DOR *Naraz muzyka. Idzie landwera. Landwera, landwera...* – SWIL, SW, LSP, DOR (hist.). ♦ **Var:** *landwehr* subst. m., [hapax] (1872–1876) 1884 ENCORG; *landwer* subst. m., 1825 KWar 590, Nowo o [LBel.] (1872–1876) 1884 ENCORG – SWIL, SW; *landwera* subst. f., 1832–1844 L₂ 593, SJAM o [LBel.] 1939 Malcz.R.Od cepra, DOR – SW, LSP, DOR (hist.). ♦ **Etym:** nhd. *Landwehr* subst. f., ‘Gesamtheit der zur Landesverteidigung aufgebottenen Männer’, GRI, nur für Inh. 2. ♦ **Konk:** †*landszturm*. ♦ **Der:** *landwerzysta* subst. m., ‘Angehöriger der Landwehr’, 1860 Tyg 326, Nowo *Po latach znowu wspólnego z rodakami pozycia zapomina landwerzysta tych zaczerpniętych w obczyźnie, nieswojskich wiadomości i przemawia językiem, którym go matka uczyła pacierza*. Zuerst geb. SW; *landwerowy* adj., [hapax] (1872–1876) 1883 ENCORG, zuerst geb. SW; *landwerysta* subst. m., ‘Angehöriger der Landwehr’, [hapax] 1934 Jacob.Z *armią 136*, DOR *Kwatermistrz pewnego pułku landwerystów hamburskich (...) oznajmił nam, że jego pułk zluzuje nas*. Zuerst geb. DOR. ♦ Das Wort wurde nach 1815 entlehnt und zunächst auf preußische Verhältnisse angewandt (so noch ENCORG 1872). Später war es auch in Galizien verbreitet (R. Malczewski, geb. 1892; BRÜCKNER SE 1927, 292a behandelt *landwera* als ein normal integriertes Lehnwort). Es findet sich auch als *obrona krajowa* lehnübersetzt in ENCLW (1898) 1905. Seit 1918 ist es nur noch als historisch zu charakterisieren. Das Femininum ist wohl nach dem Deutschen gebildet. Vgl. †*landszturm*.

« zurück blättern vor »